

Poročila

Mednarodna delavnica o ledenih jamah "IWIC VII"

Postojna, 16.–22. 05. 2016

Polona VREČA

Institut "Jožef Stefan", Odsek za znanosti o okolju, Jamova cesta 39, SI-1000 Ljubljana, Slovenija;
e-mail: polona.vreca@ijs.si

V Postojni je v času od 16. do 22. maja 2016, na Inštitutu za raziskovanje krasa (IZRK) ZRC SAZU potekala sedma mednarodna delavnica o ledenih jamah IWIC VII (International Workshop on Ice Caves), ki se je je udeležilo približno 40 raziskovalcev. Delavnico so pod vodstvom A. Mihevca organizirali sodelavci IZRK ZRC SAZU v sodelovanju s Komisijo za jame v ledenikih in firnih ter jame z ledom (Comission on Glacier, Firn and Ice Caves), ki deluje v okviru Mednarodne speleološke zveze (International Speleological Union). Prva tovrstna delavnica je potekala v Romuniji leta 2004, nato pa so na dve leti sledila srečanja na Slovaškem, v Rusiji, v Avstriji, v Italiji, v ZDA in letos v Sloveniji. Glavni cilji srečanja v Postojni so bili predstavitev rezultatov raziskav, izmenjava spoznaj in izkušenj tudi v obliki terenskih ekskurzij po dinarskem in alpskem krasu ter spodbujanje tako nacionalnega kot mednarodnega povezovanja.

Delavnica se je pričela v ponedeljek, 16. 5. 2016, s spoznavnim sprejemom, na katerem so udeleženci delavnice lahko okusili led iz Velike ledene jame v Paradani. Torek, 17. 5. 2016, se je pričel z uradno otvoritvijo delavnice s pozdravnimi govori A. Mihevca, kot glavnega organizatorja IWIC VII, predstojnika IZRK ZRC SAZU T. Slabeta, glavne tajnice Mednarodnega speleološkega združenja N. Zupan Hajna in V. Maggija, predsednika Komisije za jame v ledenikih in firnih ter jame z ledom. Sledile so predstavitve M. Ogrina in sodelavcev o podnebnju slovenskega gorskega sveta s poudarkom na temperaturnih razmerah v mraziščih, N. Buzjaka in sodelavcev o geografski porazdelitvi in vrstah ledenih jam na Hrvaškem, M. Temovskega o ledenih jamah v Makedoniji, A. Pflitscha in sodelavcev o klimatoloških raziskavah ledeniških jam na vulkanih Mount Hood in Mount Rainier v ZDA, S.-E. Lauritzena s sodelavci o dinamiki ledene jame Svarthammar na Norveškem in A. Mihevca o periglacialnih pojavih v jamah s primeri iz Slovenije. V popoldanskem času je potekala ekskurzija v Skedneno jamo in ogled jam in ostalih pojavov na severnem obrobju Planinskega polja.

V sredo, 18. 5. 2016, smo najprej poslušali predavanje N. Zupan Hajna, ki je predstavila zanimivo kraško depresijo na območju Snežnika, nato pa so sledila predavanja C. Meyer, ki je predstavila metodo CALCFLOW, ki se lahko uporabi za določanje toka zraka s pomočjo

merilcev temperature, F. Scota, ki je s sodelavci predstavil model kroženja zraka in rezultate topografskih meritev v jami Grotta del Gelo na vulkanu Etna v Italiji, R. Collucija in sodelavcev o odzivu bilance ledu v ledenih jamah na območju kaninskega masiva na naraščajoče ekstremsne dogodke v Julijskih Alpah in M. Stauta s sodelavci o recentnih spremembah količine ledu v Ledeni jami pri Planini Viševnik, severno od Bohinjskega jezera. V nadaljevanju je J. Košutnik predstavil rezultate raziskav spreminjanja volumna ledu v nekaterih ledenih jamah v Sloveniji, G. Brick je predstavil ledene jame v pripovedih iz male ledene dobe, F. Sauro nas je seznanil z rezultati večletnega projekta laserskega skeniranja in monitoringa ledene jame Cenote v Dolomitih v Italiji, A. Persoiu s sodelavci pa je predstavil uporabo stabilnih izotopov v raziskavah jamskega ledu s poudarkom na sledenju sprememb zračne vlage v vzhodni Evropi. V popoldanskem času smo obiskali Škocjanske jame in si ogledali brezstropo jamo v Lipovi dolini. V četrtek, 19. 5. 2016, smo dopoldan poslušali predavanja in predstavitve posterjev, popoldan pa je bil organiziran obisk Postojnske jame. Predavanja je pričel S. Polak, ki je predstavil migracije jamskih hroščev kot odziv na temperaturna nihanja v ledeni jami in sicer Jami jugozahodno od Mašuna na Snežniku, F. Pappi je predstavila rezultate ekoloških raziskav epikraških združb v Snežni jami na planini Arto v osrednji severni Sloveniji na območju Raduhe, S.-E. Lauritzen pa še speleogenezo jame Svarthammar na Norveškem. Sledile so predstavitve posterjev in sicer C. Itcus o pestrosti bakterij ter porazdelitvi bakterij in arhej v ledenem bloku v jami Scarisoara v Romuniji, Z. Kerna o stratigrafiji in spremembah količine ledu v Kugini ledenici na Velebitu na Hrvaškem ter o izotopskih raziskavah kriogenih karbonatnih mineralov v jami Scarisoara v Romuniji, M. Gomez-Lende o termičnih razmerah v ledenih jamah Picos de Europa v severni Španiji, L. Øvreas o mikrobiomu iz kronološke sekvence v ledeni jami Svarthammar na Norveškem, V. Maggija o preliminarnih rezultatih analize 7,8 m dolgega jedra ledu iz jame Vasto v jugovzhodnih Alpah, R. Collucija o mikroklimatskih razmerah v jami Buso del Valon ter o novem seznamu ledenih jam na območju jugovzhodnih Alp, in J. Košutnika o mejnikih raziskovanja ledenih jam v Sloveniji, od Valvasorja do Pavla Kunaverja. Sledili sta še predavanja Z. Kerna o radiokarbonskih analizah organskih delcev iz ledenega bloka v dvorani Saarhalle, jama Mammuthöhle v Avstriji in M.

Luetscherja o identifikaciji prisotnosti jamskega ledu v preteklosti s pomočjo kriogenih jamskih karbonatov v alpskih jamskih sistemih. Ob koncu predavanj je V. Maggi na kratko predstavil delo Komisije za jame v ledenikih in firnih ter jame z ledom in glavne cilje komisije med katere sodijo tudi karte ledenih jam tako na nacionalnem kot regionalnem nivoju.

Sledili sta še celodnevni ekskurziji z ogledom dveh ledenih jam v Sloveniji. V petek, 20. 5. 2016, je potekala celodnevna ekskurzija z obiskom Velike ledene jame v Paradani in visokega krasa na Trnovski planoti vključno z ogledom Smrekove

drage, na dnu katere se pojavlja permafrost. V soboto, 21. 5. 2016, pa je potekala še ekskurzija v Snežno jamo na planini Arto, ki leži na južnem pobočju Raduhe. Za vse ekskurzije so organizatorji pripravili podrobne opise, ki so bili objavljeni v zborniku skupaj s povzetki predavanj in posterjev.

Sedma mednarodna delavnica o ledenih jamah v Postojni je bila zelo poučna in je omogočila druženje z domačimi in tujimi raziskovalci ter veliko izmenjav zanimivih informacij, predvsem med terenskimi ekskurzijami po dinarskem in alpskem krasu. Naslednja delavnica o ledenih jamah bo leta 2018 v Španiji.